

Za izdavača:
Vladimir Manigoda

Urednik:
Ivan Isailović

Lektura i korektura:
Kontrast izdavaštvo

Dizajn korica:
Ognjen Klisara

Prelom:
Ivan Isailović

Štampa:
F.U.K. d.o.o. Beograd

Tiraž:
1000

Izdavač:
Kontrast izdavaštvo
Terazije 35, Beograd
info@kontrastizdavastvo.rs
kontrastizdavastvo.rs
www.glif.rs

VOJISLAV ILIĆ

IZABRANE PESME

KONTRAST
Beograd, 2024.

NAD BEOGRADOM

Spomeniče nemi prohujalih dana,
Zašto ti je čelo sumorno i tavno?
Da l' se sećaš, možda, krvavih megdana,
Što digoše u zrak tvoje ime slavno?

Il' grobove brojiš tuđinskih sinova,
Što padoše redom pod zidine tvoje,
– Zaneseni čarom osvajačkih snova
Daleko od krila domovine svoje?

Jest, i sada često, kad te kroz noć gledam,
Ukažu se ljudske gorostasne seni:
S razmrskanim grud'ma, sa čelima bledim,
I usnama hladnim u krvavoj peni...

I ja slušam šapat nepojmljivog zbora,
Šapat koji tiho umire i tone...
To je, možda, izraz dubokoga bola?
To su, možda, reči koje kletvom zvone?

O, koliko snova, nadanja i muka
Zariveno leži u kamenju tvome,
Što ih sruši smrti oružana ruka
U danima slave, u pomamu svome!

I ti jošte živiš!... Tvoju sedu glavu
Ne položi u grob tako burno vreme!
Možda čekaš snova poništenu slavu,
Taj bleđani prizrak budućnosti neme?

(1880)

ZADOCNJENI PUTNIK

Ne dižu se više sa šarenih polja
Lagani lepiri i svilena stada;
Sve obavi jesen maglovitim velom,
I uvelo lisje na zemljicu pada.

Odletele tice u daleke zemlje
Samo jedna jošte putu se ne sprema:
Lagana joj krilca polomili ljudi,
A bez krila zbora o poletu nema!

I pod hladnim daždem, oborene glave,
Bôno tiče sneva svoje mile seje:
Kako zrakom leću daleko, daleko,
Kuda toplo sunce cele zime greje...

I u blagom sanku iz prošlosti davne,
Bolnoj tici tako proticahu dani;
Nit se iz sna kreće, nit oči otvara
I sneg tiho veje – da tiče sahrani...

(1880)

DOMOVINI

Niko se, kanda, ne žuri više
Da vida tvoja skrhana krila –
Ni mača nema, ropstvo da zбриše –
O, zemljo draga! O, zemljo mila!

Na grobu tvoje prošlosti slavne
Sadašnjost stoji raspeta, bleđa:
Kroz gusti veo ponoći tавne
Budućnost čeka, pa zoru gleda.

A vreme ide laganim gredom,
Da tužnom robu okove smrvi:
Ne časnom borbom – već gorom bedom,
U burno more rođачke krvi.

I jednog dana sunčevi zraci
Sumorno pašće na plave gore;
Ukrstiće se plameni mači
U susret, možda, svetlije zore;

Trepet i strava paklena, ljuta,
Pokriće mesto krvavog boja –
I svaki jauk stokratno puta
Prelomiće se kroz nedra tvoja!

I sine l' zračak slobode mile,
Ti opet nećeš slobodna biti!
Zovne l' te spomen prošlosti bile,
Ti ćeš se sama u groblje kriti!

Jer nikog nema na svetu više
Da vida tvoja skrhana krila –
Ni mača nema, ropstvo da zbriše –
O, zemljo draga! O, zemljo mila!...

(1880)

PASTIR

Tihano se nojca na zemljicu svija
Pa lagano živo koprenom uvija.
Svud je tiho, nemo, kô u svetom hramu,
Samo mesec bleđi osijava tamu.
Kô kandilo bleđo pred gospodom sveta,
Tako trepti svetlost sa čela mu bleđa...

A daleko tamo, gde se gora diže,
Okićena cvećem, plavom nebu bliže;
Gde zanosno slavuj o ljubavi zbori;
Gde potočić tiho žubori, žubori,
Snevajući rajske čari i milinu,
Zagledô se pastir u daljnu daljinu.

I zanesen pogled hitro mu se kreće,
Čas u nebo ode, čas na cveće sleće;
Sad se gubi, tone u sumračak plavi,
Sad se opet lako međ ovcama javi.
I bludeći tako na jezero pade,
Pa po njemu – jade! – kô zakovan stade:

U jezeru plavom čudna moma pliva,
Kakvu bolna duša u zanosu sniva
Nebrežljivo plovi, raspustila kose,
Zaneseni nek ih talasići nose!
A talasić svaki jednom željom žudi,
Da joj srećan padne na mirisne grudi!

Gleda pastir, gleda, pa se čudu čudi,
A nejasna želja raspinje mu grudi;
Pa ga goni, kreće, gde i ona sleće,
Na usnice momi – na mirisno cveće!
Pamet mu se muti, srce bije jako,
I pastir se kreće jezeru polako...

Bledi mesec gleda čudnovatu javu,
Pa zracima šara površinu plavu;
Snuždilo se cveće, umukli slavuji,
Nigde živog glasa gorom da zabruji!
I ponoć se blaga vijnu, da prevali;
Al' zaječa gora, zapljusnuše vali!

Gde je pastir? Moma? Nestalo ih! Nema!
Svud je tiho, mirno, tišina je nema;
Samo laki vali u krugu se gube,
Pa studenom strujom obalicu ljube...
I kroz čarnu goru, sumornoga lika,
Jasno zvonce zvoni s ovna predvodnika.

(1880)

MOLITVA

Kad jeknu zvona s crkvice stare,
Tiho i bôno, kroz noćni mrak,
A suvo granje zašušti blago,
Ljubeci prvi zoričin zrak

Svetinje puna, duša mi leće
Tamo, gde večni boravi Bog,
Pa mu se moli molitvom blagom:
O, čuvaj, Bože, anđela mog!

Anđela onog što bludi noću,
I s duše goni nesnosan san,
I duši mojoj kreposti daje,
U gorki časak, u strašan dan.

Anđelskim krilom neka me štiti,
Kroz život ovaj mučan i klet
A smrt kad dođe, nek sa mnom onda,
Ka nebu zračni upravi let!

(1880)